

YRKANDE

D, M, L, KD

Datum: 2023-05-30

Ärende: NYTT

Yrkande angående – Uppdrag om stadenövergripande rutiner och arbetssätt för att säkerställa trygghet för barn och unga som är utsatta för hedersförtryck.

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Socialnämnd Centrum och Regionalt stödcentrum heder, får i uppdrag att i samverkan med socialnämnd hisingen, nordost och sydväst, ta fram stadenövergripande rutiner och arbetssätt, utifrån gällande lagstiftning, som ska tillämpas i de fall där det föreligger en risk att barn eller unga kommer föras utomlands av hedersrelaterade skäl som tex könsstympning, uppfostringsresor eller tvångsäktenskap.
2. Socialnämnd Centrum och Regionalt stödcentrum heder, får i uppdrag att i samverkan med socialnämnd hisingen, nordost och sydväst, ta fram stadenövergripande rutiner och arbetssätt som ska tillämpas vid omhändertagande enligt gällande lagstiftning pga. hedersförtryck, för att säkerställa en trygg placering.
3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med socialnämnderna utreda alternativ till att den enskilde socialsekreteraren står på beslut kopplade till heder, för att minska hot och otillåten påverkan.

Yrkandet

Hedersvåld- och förtryck mot barn och unga ökar i Sverige där barnen påtvingas en viss norm eller värdering som anses vara viktig för familjens ära och rykte. För flickor inkluderar det ofta regler kring klädsel, umgänge och fritidsaktiviteter, isolering och annan form av kontroll och övervakning. Hedersvåld har sin grund i en kulturell och traditionell praxis där hela familjen ofta är involverad och det är vanligt att även pojkar utsätts i form av att de förväntas kontrollera sina systrar utanför hemmet. Mellan oktober 2021 och september 2022 fördes tio barn från Göteborg utomlands mot sin vilja, för att tvingas ingå äktenskap, könsstympas, ges kulturell och/eller religiös uppfostran eller av andra hedersrelaterade omständigheter.

En ny lag har instiftats 1 juli 2020 i syfte att skydda barn från att föras utomlands av hedersrelaterade skäl. Det innebär att socialnämnden kan ansöka om utreseförbud för barn med identifierad risk att föras utomlands men lagen uppges vara för snäv för att kunna användas i full utsträckning.

Barnmisshandel via våld i nära relation och hedersvåld är specifika problem som kräver olika strategier och åtgärder och därför är det viktigt att samhället tar hänsyn till de unika omständigheterna och förövarna när man arbetar för att förebygga och bekämpa dessa former av våld.

I ”de inlåsta hedersflickorna” på SVT Play, inspelat i mars 2022, vittnar flera flickor som sökt hjälp där socialtjänsten kontaktat familjen för att lösa problematiken. Risker för att snabbt föras utomlands mot sin vilja av hedersrelaterade skäl ökar då betydligt. Ibland har socialtjänsten placerat flickan utsatt för hedersvåld och förtryck hos en närstående, släkt eller i ett familjehem i närområdet. De som rymt på grund av rädsla att bli upptäckta av bekanta till familjen, har i värsta fall blivit inlåsta på SiS i flera år för att skyddas mot sin familj istället för att andra åtgärder vidtagits, tex placering på annan ort och skyddad identitet. Några av flickorna vittnar om att inlåsningsen på SiS är värre än vad det var hemma hos familjen och ångrar att de sökt hjälp från samhället.

Stadsledningskontoret rapporterade 23-03-29 till kommunstyrelsen om att särskilda stadenövergripande rutiner saknas och att man arbetar på olika sätt över staden gällande hantering av hedersrelaterat förtryck gentemot barn- och unga. Enligt stadsledningskontoret finns det tillräckligt med underlag och de fyra resursteamerna Heder rapporterar brister likt Amandakommisionen från 2018. Socialförvaltning Nordost, som har en överrepresentation av ärenden kring hedersrelaterat våld arbetar gentemot andra socialförvaltningar med riskhantering, kunskapsstöd och metodstöd och har efterfrågat ett riktat politiskt uppdrag för detta ändamål.

Jämställdhetsmyndigheten rapport ”bortförda barn och unga” som släpptes i december-22, betonar vikten av tidiga ingripanden i situationer där det finns risk för att barn eller unga kan bli bortförda utomlands av hedersrelaterade skäl. Rapporten belyser situationer där socialtjänsten, direkt efter att ha fått en anmälan, har kontaktat föräldrarna och många av dessa har då i sin tur, fört barnet utomlands för att undvika myndighetsingripande. Majoriteten av dessa individer, 64%, var redan kända av myndigheterna före bortförandet, antingen genom egen utsatthet, syskons utsatthet eller på grund av familjesituationen.

Efter en orosanmälan till socialtjänsten utsätts, inte sällan, den ansvariga socialsekreteraren för hot och otillbörlig påverkan av det utsatta barnets familj. Det händer att de inte vågar lämna sin arbetsplats av rädsla för överfall. Det har också blivit allt vanligare att socialsekreterarens egna barn - som hämnd - blir föremål för en orosanmälan. Det kan innebära att den ansvariga socialsekreteraren inte vågar gå vidare med en utredning kring den orosanmälan som inkommit vilket gör att barn och unga som utsätts för hedersförtryck riskerar att inte få den hjälp från samhället de har rätt till.